

Zeitschrift: L'Enseignement Mathématique
Herausgeber: Commission Internationale de l'Enseignement Mathématique
Band: 20 (1918)
Heft: 1: L'ENSEIGNEMENT MATHÉMATIQUE

Artikel: SPACO
Autor: de Saussure, René
Kapitel: I. La sep fundamentan figuron.
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-18047>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 27.07.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Supplément au N° 6 du Tome XX (1918-1919)

Spécimen de langue internationale *Espérantide* (conciliation de l'Esperanto et de l'Ido), offert par l'auteur en hommage aux lecteurs de *L'Enseignement Mathématique*.¹

SPACO

DA

René de SAUSSURE (Bern, Swislando).

I. LA SEP FUNDAMENTAN FIGURON.

En spaco existas sep, kay nur sep, figuron, kiun estas nur pozician, t. e., kiun entenas nenia grando. Lu estas (fig. 1):

1. La *punkto* (*P*). Irg ni punkto estas nura pozicio kay havas neni amplexo; punkto povas rotaci omnimanere sur si self, ne cestante esti la sama punkto.

2. La *reglo* (*R*), or rekta senfina linio, konsiderata kom spacelemento, kom nedivizibla tuto (kay ne kom serio de punkton). Irg ni reglo estas nura pozicio kay enhavas nenia grando; reglo povas gliti or rotaci sur si self, ne cestante esti la sama reglo.

3. La *edro* (*E*), or senlima plano, konsiderata kom spacelemento, kom nedivizibla tuto (kay ne kom surfaco de punkton). Irg ni edro estas nura pozicio kay enhavas nenia grando; edro povas gliti omnimanere sur si self, ne cestante esti la sama edro.

4. La *sago*, or figuro *PR*, konsistanta el un punkto *P*, ligita al sur un reglo *R*. Punkto *P* estas la *origino*, kay reglo *R* la *stango*, de la sago; ti stango posesas senso plusa (indikata per sagpinto sur fig. 1) kay senso minusa. Irg ni sago estas nura pozicio kay enhavas nenia grando; sago povas rotaci cirker sia stango ne cestante esti la sama sago.

5. La *shildo*, or figuro *PE*, konsistanta el punkto *P* ligita al sur un edro *E*. Punkto *P* estas la origino, kay edro *E* la *folio*, de la shildo; ti folio havas supro (indikata per signo +) kay infro (indikata per signo —). La ye edro *E*, en *P* starigita, ortanto estas la *axo* de la shildo. Irg ni shildo estas nura pozicio kay enhavas nenia grando; shildo povas rotaci cirker sia axo, ne cestante esti la sama shildo.

6. La *flago*, or figuro *RE*, konsistanta el un reglo *R* ligita al sur un edro *E* (tio signifas, ke reglo *R* estas rekta linio markita en la plano de la edro *E*). Reglo *R* estas la stango de la flago; ti stango havas senso plusa (indikata per sagpinto), kay senso minusa. Edro *E* estas la folio de la flago; ti folio posesas supro k. infro. Irg ni flago estas nura pozicio kay enhavas nenia grando; flago povas gliti paralele al sia stango, ne cestante esti la sama flago.

¹ Pour tous renseignements concernant la langue internationale *Espérantide* s'adresser au *Centra Oficeyo*, 10 Hôtelgasse, Berne.

7. La *folyeto*, or figuro *PRE*, konsistanta el un punkto *P*, ligita al sur un reglo *R*, siavice ligita al sur un edro *E*. Punkto *P* estas la origino, reglo *R* la stango, kay edro *E* la folio, de la folyeto; la stango havas antro (indikata per sagpinto) kay postro, kay la folio havas supro kay infro (indikatan per la signon + kay -). Irg ni folyeto estas nura pozicio kay enhavas nenia grando; folyeto ne povas gliti sur si self; el tio seqas, ke se al folyeto *PRE* oni ligas irg nia rigida korpo *K*, la pozicio de ti folyeto plene konigas tiu de la korpo *K*.

La sistemon de rigidan korpon (korparon) estas do reduktiblan al sistemon de folyeton (folyetaron); or, se oni preferas, folyeto estas nenio alia, ol, kio restas, kiam de ni rigida korpo oni forprenas la formo k. la grando.

Resume, el la sep fundamentan pozici-figuron tri estas figuron unelementan (punkto, reglo, edro), tri estas duelementan (sago, shildo, flago), kay un estas trielementa (folyeto).

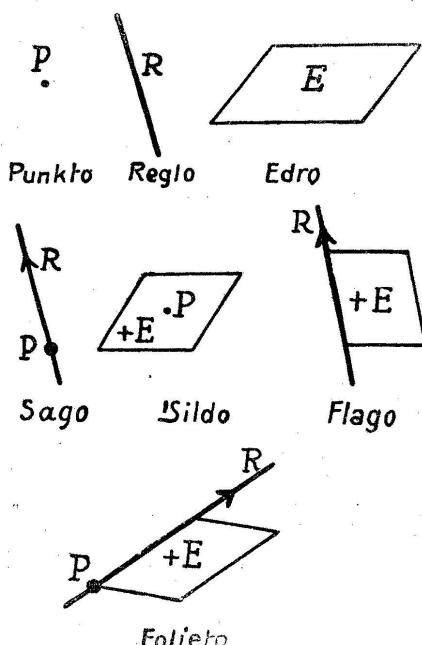

Fig. 1. — La sep fundamentan figuron

II. DIFINON.

Poliserio estas plurople infinita serio de figuron identan, or almeyne samspecan; seqe:

unopla serio,	∞^1	elementan figuron,	nomivos	<i>monoserio</i>
duepla	"	∞^2	"	<i>biserio</i>
triopla	"	∞^3	"	<i>triserio</i>
qaropla	"	∞^4	"	<i>tetraserio</i>
				&c.

Exemple, punktlinio estas monoserio de punkton (or puntara monoserio), punktsurfaco estas biserio de punkton, reglosurfaco estas monoserio de reglon (or reglara monoserio), komplexo estas reglara triserio, &c.

Du figuron estas *inversan*, kiam lu estas simetrian una ye la alia relate al ni punkto.

Du figuron estas *kontran*, kiam lu estas simetrian una ye la alia relate al ni reglo.

Du figuron estas *reflektan*, kiam lu estas simetrian una ye la alia relate al ni edro.

Du figuron estas *reciprokan*, kiam lu estas inter su ligatan tiamanere, ke una el la du figuron naskas *lineara poliserio* relate al la alia.

Omni speco de geometrio estas fondata sur la reciprokrelato, kiu existas inter du figuron. Kiam tin figuron estas identan, la korespondanta geometrio nomivos geometrio *unsexa*; kiam lu estas malsaman, ji nomivos *dusexa*.

III. LA TRIDIMENSIA SPACO.

La tridimensia spaco havas strukturo duala, or, se oni preferas, dusexa, kar omnitempe k. omniloke oni bezonas du fundamentan